

6. ZÁSoby

- 6.1 Charakteristika zásob
- 6.2 Účtování způsobem A o zásobách
- 6.3 Účtování způsobem B o zásobách

Zásoby jsou definovány ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v aktuálním znění v **paragrafu 9**, postupy účtování pak v naleznete ve **standardu č. 015 Zásoby**.

6.1 Charakteristika zásob

Zásobami jsou:

a) materiál

- suroviny, tj. základní materiál, který při výrobním procesu přechází zcela, nebo zčásti do výrobku, tvoří jeho podstatu,
- pomocné látky, které přecházejí také přímo do výrobku, netvoří však jeho podstatu (např. barvy, laky),
- látky, kterých je zapotřebí pro zajištění provozu účetní jednotky (např. mazadla, palivo, čisticí prostředky),
- náhradní díly,
- obaly a obalové materiály, pokud nejsou účtovány jako dlouhodobý majetek nebo zboží,
- další movité věci s dobou použitelnosti jeden rok a kratší bez ohledu na vyšší ocenění.

b) vlastní výroba

- nedokončená výroba – jsou to produkty, které prošly jedním nebo několika výrobními stupni a nejsou již materiálem, nejsou však dosud hotovým výrobkem, nedokončené výkony jiných činností, při nichž nevznikají hmotné produkty (např. nejčastěji v zemědělství),
- polotovary – odděleně evidované produkty, které dosud neprošly všemi výrobními stupni a budou dokončeny nebo zkompletovány do hotových výrobků v dalším výrobním procesu účetní jednotky,
- výrobky – představují věci vlastní výroby určené k prodeji nebo ke spotřebě uvnitř vlastní jednotky,
- zvířata – jedná se o mladá chovná zvířata, zvířata ve výkrmu a dále například kožešinová zvířata, ryby, včelstva, hejna slepic, kachen, krůt, perliček a hus na výkrm.

c) zboží

- jsou to movité věci nabyté za účelem prodeje, pokud účetní jednotka s těmito věcmi obchoduje,
- jsou to i výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen,
- i nemovitosti, které účetní jednotka, jejímž předmětem činnosti je nákup a prodej nemovitostí, nakupuje za účelem prodeje a sama je nepoužívá, nepronajímá a neprovádí na nich technické zhodnocení.

d) poskytnuté zálohy na zásoby.

Pro účtování zásob je v účtové osnově vyčleněna účtová třída 1 – Zásoby, kde si vyznačíme konkrétní syntetické účty:

111 – Pořízení materiálu

131 – Pořízení zboží

Jedná se o kalkulační účty sloužící ke zjištění pořizovací ceny materiálu a zboží při způsobu A účtování o zásobách (viz podkapitola 6.2). Tyto účty při uzavírání účetních knih nevykazují žádný zůstatek!

112 – Materiál na skladě

132 – Zboží na skladě a v prodejnách

Dodávky materiálu a zboží je možné účtovat i přímo na tyto účty (tj. bez použití 111 nebo 131). Při způsobu A se zde účtuje nakoupený a převzatý materiál nebo zboží v pořizovacích cenách. Materiál nebo zboží vlastní výroby se zachycují ve vlastních nákladech. Při způsobu B (viz podkapitola 6.3) se zde účtuje pouze při uzavírání účetních knih.

119 – Materiál na cestě

139 – Zboží na cestě

Na těchto účtech se na konci roku vyúčtovávají faktury za dodávky materiálu nebo zboží, které účetní jednotka ještě nepřevzala.

121 – Nedokončená výroba

122 – Polotovary vlastní výroby

123 – Výrobky

124 – Zvířata

Při způsobu účtování A se na těchto účtech zachycuje stav a pohyb uvedených druhů zásob ve vlastních nákladech. Při způsobu B se na nich účtuje pouze při uzavírání účetních knih.

151 - Poskytnuté zálohy na zásoby

Na tomto účtu se zachycuje stav a pohyb poskytnutých záloh na nákup zásob. Účetní jednotka může do svého účtového rozvrhu poskytnuté zálohy na zásoby zařadit i jiným způsobem, např. 115 – Poskytnuté zálohy na materiál, 135 – Poskytnuté zálohy na zboží apod.

6.2 Účtování způsobem A o zásobách

V průběhu účetního období se účtují jako samostatné operace všechny přírůstky (nákupy) a všechny úbytky (spotřeby). Všechny složky pořizovací ceny materiálu se účtují:

Má dáti	Dal
111	321 nebo 211 nebo 621 nebo 622

Převzetí materiálu na sklad se zaúčtuje:

Má dáti	Dal
112	111

Úbytky materiálu se účtují:

Má dáti	Dal
501 nebo 542 nebo 549	112

Analogicky u zboží:

	Má dáti	Dal
Pořízení	131	321 x 211 x 621 x 622
Převzetí	131	131
Úbytek	504 x 549	132

Pokud se bude účtovat v rámci nákupu či prodeje i DPH, musíme ho účtovat prostřednictvím účtu 343. DPH u plátců nevstupuje do hodnoty materiálu či zboží!

	Má dáti	Dal
Pořízení – bez DPH	111	321
DPH	343	321
Prodej – bez DPH	311	604
DPH	311	343

Koncem roku může dojít k případům, že účetní jednotka obdrží fakturu od dodavatele za zboží nebo materiál, ale dodávka do konce roku nebude převzata na sklad. A vzhledem k tomu, že víme, že účet 111 nesmí mít zůstatek, účtujeme:

Má dáti	Dal
119	111
139	131

Může nastat i opačný případ, že naopak účetní jednotka převezme na sklad dodávku, ale do konce účetního období neobdrží fakturu, tj. nemůže vyúčtovat závazek vůči dodavatelům – použije místo 321 účet 389 – Dohadné účty pasivní.

Má dáti	Dal
111	389
131	389

Při účtování zásob vlastní výroby musíme mít na paměti, že souvztažnou skupinou ke skupině 12 je skupina 61, a to nejen při přírůstcích, ale i při úbytcích (mimo manka nad normu):

	Má dáti	Dal
Přírůstky zásob	121	611
	122	612
	123	613
	124	614
Úbytky těchto zásob	611	121
	612	122
	613	123
	614	124
Manko nad normu	549	Skupina 12

6.3 Účtování způsobem B o zásobách

V průběhu účetního období se složky pořizovací ceny nakupovaných zásob účtují přímo do nákladů:

Má dáti	Dal
501 nebo 504	321 nebo 211 nebo 621 nebo 622

Při uzavírání účetních knih se počáteční zůstatky účtů 112 a 132 převedou:

Má dáti	Dal
501	112
504	132

Stav zásob na skladě podle inventarizace a skladové evidence (tj. zůstatek ke konci období) se zaúčtuje:

Má dáti	Dal
112	501
132	504

Účtování vlastní výroby ve způsobu B je obdobné jako u materiálu nebo zboží. V průběhu účetního období se v účtové skupině 12 neprovádějí žádné účetní zápisy a vynaložené náklady na výrobu se běžně účtují na příslušných účtech účtové třídy 5.

Při uzavírání účetních knih se počáteční zůstatky zásob ze skupiny 12 převedou na účty ve skupině 61.

Má dáti	Dal
Skupina 61	Skupina 12

Stav zásob podle inventarizace se pak zaúčtuje:

Má dáti	Dal
Skupina 12	Skupina 61

Při uplatnění způsobu B je zvláště nutné vést skladovou evidenci na analytických účtech, aby bylo možné zjistit a prokázat stav zásob v průběhu účetního období a složky pořizovací ceny.

Opakovací příklad na zásoby:

1.	FAD	Dodavatelská faktura za materiál (zp. A)	90.000	111	321
2.	VÚD	Vnitropodniková faktura za přepravu materiálu vlastním vozidlem	20.000	111	622
3.	VÚD	Převzetí materiálu na sklad	110.000	112	111
4.	FAD	Dodavatelská faktura za zboží	119.000		
		a) cena pořízení	100.000	131	321
		b) 19 % DPH	19.000	343	321
5.	BV	Úhrada faktury za zboží	119.000	321	221
6.	VÚD	Spotřeba materiálu dle výdejen	30.000	501	112
7.	VÚD	Inventarizace			
		a) manko na materiálu v rámci normy	4.000	501	112
		b) manko na zboží nad normu	2.000	549	132
		c) přebytek náhradních dílů	1.000	112	648
8.	VÚD	Vyúčtování nevyfakturované dodávky materiálu	25.000	111	389
9.	FAV	Prodej nepotřebného materiálu	30.000	311	642
10.	VÚD	Vyskladnění prodaného materiálu v ocenění skladní cenou	28.000	542	112

7. DLOUHODOBÝ MAJETEK

- 7.1 Charakteristika dlouhodobého majetku
- 7.2 Pořizování dlouhodobého majetku
- 7.3 Odpisy dlouhodobého majetku
- 7.4 Vyřazení dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek je definován ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v aktuálním znění, v paragrafu 7a 8, postupy účtování pak ve standardech 013 a 014.

7.1 Charakteristika dlouhodobého majetku

Dlouhodobým majetkem je dlouhodobý nehmotný majetek (DNM), dlouhodobý hmotný majetek (DHM) a dlouhodobý finanční majetek (DFM).

7.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek obsahuje zejména zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill s dobou použitelnosti delší než 1 rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou¹, při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku. Dobou použitelnosti se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný nebo uchovatelný pro další činnost nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně doby ověřování nehmotných výsledků.

Za dlouhodobý nehmotný majetek se dále považuje i technické zhodnocení od částky stanovené zákonem o daních z příjmů (40 000 Kč), a to při splnění určitých povinností.

Syntetické účty zřízené v rámci skupiny mohou být

010 – Dlouhodobý nehmotný majetek

Tento účet je souhrnný pro celou skupinu. Nebo může účetní jednotka zřizovat syntetické účty ke každému druhu nehmotného majetku zvlášť, např.:

011 – Zřizovací výdaje

Zřizovacími výdaji se rozumí souhrn výdajů vynaložených na založení účetní jednotky do okamžiku jejího vzniku, zejména soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, odměny za zprostředkování a poradenské služby a nájemné. Zřizovací výdaje se odpisují po dobu pěti let. Zřizovacími výdaji nejsou zejména výdaje na pořízení dlouhodobého majetku a zásob, na reprezentaci nebo výdaje související s přeměnou společnosti na družstvo.

012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje jsou výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv. Na tomto účtu se účtují, pokud jsou vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi anebo nabyty od jiných osob.

013 – Software

Software se zachycuje, pokud byl nakoupen samostatně, tj. není součástí dodávky hardware, nebo byl vytvořen vlastní činností.

¹ V zákone o daních z příjmů je určena vstupní cena 60 000 Kč, s výjimkou goodwillu.

014 – Ocenitelná práva

Na tomto účtu se účtují zejména předměty průmyslového a obdobného vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních právních předpisů, pokud byly vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi a nebo byly nabyty od jiných osob.

017 – Goodwill

Goodwillem se rozumí kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním podniku nebo jeho částí ve smyslu obchodního zákoníku, nabytého zejména koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti, s výjimkou změny právní formy, a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté závazky. Goodwill se odpisuje rovnoměrně 60 měsíců od nabytí podniku nebo jeho části nebo od rozhodného dne přeměny do nákladů. Záporný goodwill se odpisuje do výnosů.

019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

Na tento účet se zachycují takové položky nehmotných aktiv, které nelze zařadit na výše uvedené účtu.

7.1.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek může být buď odpisovaný nebo neodpisovaný:

- a) dlouhodobý majetek hmotný **odpisovaný**

021 - Stavby

Na uvedený účet jsou bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti zachycovány:

- stavby včetně budov, důlní díla a důlní stavby pod povrchem, vodní díla a další stavební díla podle zvláštních právních předpisů,
- otvírky lomů, pískoven a hlinišť,
- technické rekultivace, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,
- byty, nebytové prostory vymezené jako jednotky podle zvláštního právního předpisu.

022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

Samostatné movité věci a soubory movitých věcí představují:

- předměty z drahých kovů bez ohledu na výši ocenění,
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatných technickoekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou², a to při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku.

025 – Pěstitelské celky trvalých porostů

Za pěstitelské celky trvalých porostů jsou považovány:

- ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1 000 keřů na 1 ha,
- trvalý porost vinic a chmelnic bez nosných konstrukcí.

² Zákon o daních z příjmů považuje za tuto hranici 40 000 Kč.

026 – Základní stádo a tažná zvířata

Základní stádo a tažná zvířata tvoří bez ohledu na výši ocenění plemenná zvířata kategorií skotu, koní, prasat, ovcí, koz a hus.³ Položka obsahuje též koně (např. tažné a dostihové, a dále zejména osly, muly a mezky).

027 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku obsahuje kladný (aktivní) nebo záporný (pasivní) rozdíl mezi oceněním podniku nebo jeho části nabytého zejména koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti, s výjimkou změny právní formy, a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví prodávající, vkládající nebo zanikající účetní jednotky sníženým o převzaté závazky.

029 – Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

Tento účet slouží pro zachycení takových položek hmotných aktiv, které nelze zařadit na výše uvedené účty.

Účtová osnova řadí do dlouhodobého hmotného majetku i pozemky, umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní. Tyto složky dlouhodobého majetku se neodpisují. Tomu odpovídá i členění majetku na odpisovaný a neodpisovaný.

b) dlouhodobý hmotný majetek **neodpisovaný**

031 – Pozemky

Na uvedený účet se zachycují pozemky bez ohledu na výši ocenění, pokud nejsou zbožím.

032 – Umělecká díla a sbírky

Na tomto účtu se účtují výtvarná díla a umělecké předměty, pokud nejsou součástí stavebních objektů.

7.1.3 Dlouhodobý finanční majetek

06 – Dlouhodobý finanční majetek

061 – Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem

062 – Podílové cenné papíry a podíly v podnicích pod podstatným vlivem

063 – Realizovatelné cenné papíry a podíly

065 – dlužné cenné papíry držené do splatnosti (včetně směnky k inkasu)

066 – Půjčky podnikům ve skupiny

067 – Ostatní půjčky

069 – Ostatní dlouhodobý finanční majetek

V této skupině se sledují cenné papíry nakoupené za účelem dlouhodobého vlastnictví.

Odděleně se sledují cenné papíry zabezpečující:

- rozhodující vliv (účet 061) – podnik v vlastní větší než 50 % podíl na základním kapitálu jiného podniku nebo má rozhodující vliv zakotven ve smlouvě,
- podstatný vliv (účet 062) – podnik vlastní 20 – 50 % podíl na základním kapitálu.

Jako dlouhodobý finanční majetek se evidují i půjčky poskytnuté podnikem, které mají dlouhodobý charakter, tj. dobu splatnosti delší než jeden rok.

³ Rozhodnutím účetní jednotky sem patří též zvířata základního stáda jiných hospodářsky využívaných chovů, např. muflonů, daňků, jelenů a pštrosů.

7.1.4 Ostatní účtové skupiny k dlouhodobému majetku

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

040 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek

043 – Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

Účty zavedené v rámci účtové skupiny 04 jsou kalkulačními účty pro sledování všech složek pořizování ceny nehmotného, hmotného a finančního majetku. Na těchto účtech se účtují náklady vynaložené na pořízení majetku do uvedení do stavu způsobilého k užívání.

Uvedení do stavu způsobilého k užívání se u dlouhodobého nehmotného majetku rozumí dokončení pořizovaného majetku a splnění stanovených funkcí a povinností stanovených právními předpisy pro jeho užívání. Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení.

U dlouhodobého hmotného majetku se uvedením do stavu způsobilého k užívání rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními předpisy pro užívání (způsobilost k provozu). Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení. Toto ustanovení se nepoužije v případě nabytých věcí, které před nabytím byly uvedeny do stavu způsobilého k užívání a nevyžadují montáž u nabyvatele.

05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

050 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek

052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

Uvedené účty mají charakter pohledávek – evidence záloh poskytnutých dodavatelům na dodávky majetku ve třídě 0 je důležitá pro informace o očekávaném zvýšení této složky aktiv.

07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku (ke skupině 01)

08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku (ke skupině 02)

Odpisování dlouhodobého majetku je zavedeno jako tzv. nepřímé odpisování, kdy se nesnižuje přímo ocenění majetku na účtech majetku (ve skupině 01 nebo 02), ale zachycovány odděleně odepsané částky jako oprávky. Oprávky představují sumu odpisů – částek, které již byly zahrnuty do nákladů, trvalé snížení hodnoty majetku v důsledku jeho používání.

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

Opravné položky k majetku představují přechodné snížení hodnoty aktiva, jsou vyčíslovány na základě inventarizace.

Oceňování dlouhodobého majetku

Cenou hmotného a nehmotného majetku, v níž je evidován v účetnictví, se rozumí:

- a) pořizovací cena, je-li majetek pořízen úplatně,
- b) vlastní náklady, je-li pořízen nebo vyroben ve vlastní režii,
- c) reprodukční pořizovací cena zjištěná podle zvláštních předpisů.

Pořizovací cena je cena, za níž byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související.

Do pořizovací ceny majetku tedy **vstupují** např. náklady na:

- přípravu a zabezpečení pořizovaného majetku, zejména odměny za poradenské služby a zprostředkování, správní poplatky, platby za poskytnuté záruky a otevření akreditiv, expertízy, patentové rešerše a předprojektové přípravné práce,
- úroky, zejména z úvěru souvisejících s pořízením majetku, pokud tak účetní jednotka rozhodne,
- vyřazení stávajících staveb nebo jejich částí v důsledku nové výstavby (zůstatkové ceny vyřazených staveb nebo jejich částí a náklady na vyřazení tvoří součást nákladů na novou výstavbu),
- zkoušky před uvedením majetku do stavu způsobilého k užívání. Vzniknou-li při zkouškách použitelné výrobky nebo výkony, jsou výnosy z těchto výrobků nebo výkonů součástí provozních výnosů a náklady na ně (bez odpisů) součástí provozních nákladů. Zkouškami nejsou záběh a osvojení, které jako počáteční vícenáklady zahajované výroby jsou součástí nákladů po uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání,
- doprava, montáž, clo atd.,
- úhradu podílu na oprávněných nákladech provozovatele přenosové soustavy spojených s připojením a zajištěním požadovaného příkonu, dodávky plynu, nebo tepelné energie.

Do pořizovací ceny se **nezahrnuje**:

- opravy a údržba (opravou se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu – uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení. Údržbou se rozumí soustavná činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení a předchází poruchám a odstraňují se drobnější závady).
- Náklady nájemce na uvedení najatého majetku do předchozího stavu,
- Daně spojené s pořízením dlouhodobého majetku, které zákon o daních z příjmů neuznává za výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a dále daň z převodu nemovitosti,
- Kurzové rozdíly,
- Smluvní pokuty a úroky z prodlení, popřípadě jiné sankce ze smluvních vztahů,
- Nájemné za stavební pozemek, na kterém probíhá výstavba,
- Náklady na přípravu pracovníků pro budované provozy a zařízení a vybavení pořizovaného majetku zásobami,
- Náklady spojené s přípravou a zabezpečením výstavby vzniklé po uvedení pořizovaného dlouhodobého majetku do užívání.

Vlastní náklady jsou veškeré přímé náklady, nepřímé náklady bezprostředně související s vytvořením dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vlastní činností (výrobní režie), popř. nepřímé náklady správního charakteru, pokud vytvoření majetku přesahuje období jednoho účetního období.

Reprodukční pořizovací cena je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Reprodukční pořizovací cenou se oceňuje:

- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nabytý darování,
- dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností, pokud je reprodukční cena nižší než vlastní náklady,
- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nově zjištěný,
- majetek neodpisovaný se souvztažným zápisem na účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy,
- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek vložený, který není oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny,
- majetek pořízený směnou, pokud ve smlouvě není cena sjednána,
- dlouhodobý hmotný majetek bezúplatně pořízený z finančního leasingu.

Ocenění jednotlivého dlouhodobého nehmotného majetku a odpisovaného dlouhodobého hmotného majetku se zvyšuje o technické zhodnocení, k jehož účtování a odpisování je oprávněn vlastník. V případě finančního leasingu se pořizovací cena majetku převzatého uživatelem do vlastnictví zvýší o technické zhodnocení odpisovaného uživatelem v průběhu užívání a pokračuje se v odpisování z takto zvýšené pořizovací ceny. Finančním leasingem se pro účely této vyhlášky rozumí pořízení dlouhodobého nebo drobného hmotného majetku způsobem, při kterém se po uplynutí nebo v průběhu sjednané doby úplatného užívání majetku uživatelem převádí vlastnictví majetku z vlastníka na uživatele a uživatel do převodu vlastnictví, hradí platby za nabytí majetku v rámci nákladů.

Ocenění dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a technického zhodnocení se sníží o dotaci poskytnutou na pořízení majetku a o dotaci na úhradu úroků zahrnovaných do ocenění majetku. Za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Z dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství, nebo z veřejných rozpočtů cizího státu a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Dotaci se rovněž rozumí prominutí částí poplatků, pokud to právní předpis umožňuje a příslušný orgán stanovil prominutou část poplatků za dotaci.

Dlouhodobý hmotný majetek pořízený směnnou smlouvou se ocení pořizovací cenou, jsou-li ceny ve smlouvě sjednány, nebo reprodukční pořizovací cenou, nejsou-li ceny ve smlouvě sjednány.

7.2 Pořizování dlouhodobého majetku

Majetek může být pořízen koupí, darem, vytvořením vlastní činností nebo převodem do podniku z osobního vlastnictví podnikatele nebo společníka. Účetně se operace pořízení zachycuje na:

Má dáte	Dal
04x	321 x 211 x 623 x 624 (vlastní činností) x 413 (u daru)

Při uvedení do používání se majetek převede v pořizovací ceně:

Má dáti	Dal
01x x 02x x 06x	04x

7.3 Odpisování dlouhodobého majetku

Účetní odpisování majetku

Výdaje vynaložené na pořízení dlouhodobého majetku (hmotného i nehmotného) nelze promítnout do nákladů v roce pořízení majetku, protože je majetek dlouhodobé povahy, postupně se z jeho hodnoty zahrnují určité částky do nákladů (opisy). Odpisováním se tedy rozumí postupné snižování hodnoty dlouhodobého majetku v průběhu jeho používání.

Zákon o účetnictví stanoví, že si účetní jednotka sestaví odpisový plán, podle kterého postupuje při vyčíslování odpisů. Sazby odpisů si stanoví účetní jednotka sama, např. podle předpokládané doby použitelnosti majetku, nebo ve vztahu k výkonu (např. u dopravních prostředků). Vypočtené odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Pozor! Musíme odlišovat účetní odpisy od daňových odpisů.

Stanovení účetních odpisů vychází z rozhodnutí organizace, slouží k reálnému zobrazení skutečnosti, má poskytnout vedení firmy důležité informace o nákladech.

Pro účely daňové je nutné počítat se závazně stanovenou výší daňových odpisů, které stanoví jsou stanoveny zákonem o daních z příjmů.

Účetní odpisy se účtují:

Má dáti	Dal
551	07x x 08x

7.4 Vyřazování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek se vyřazuje z důvodu prodeje, likvidace, bezúplatného převodu (darování), v důsledku manka nebo škody a přeražení z podnikatelské činnosti do osobního užívání podnikatele.

Při vyřazování dlouhodobého majetku se účtuje cena, v níž je majetek evidován, na:

Má dáti	Dal
07x x 08x	01x x 02x

Dále se zkoumá, zda byl majetek plně odepsán, tj. zda se suma opravek rovná ceně, v níž je majetek evidován. Pokud není zcela odepsán, vypočítává se zůstatková cena:

Zůstatková cena = pořizovací cena – oprávkky

Zůstatková cena dlouhodobého majetku, který není plně odepsán, se vyúčtuje na:

Má dáti	Dal
541 (prodej) x 551 (likvidace) x 549 (manka, škody) x 543 (darování) x 491	07x x 08x

Dlouhodobý majetek – opakovací příklad

Č.	Doklad	Text	Kč	Má dátí	Dal
1.	FAD	Za výrobní linku – bez DPH DPH 19 % Celkem	872.600,-	042 343	321 321
2.	VBU	Úhrada pojistného při přepravě linky	8.726,-	042	221
3.	VÚD	Přeprava výrobní linky	14.450,-	042	622
4.	FAD	Za školení pracovníků na novou výrobní linku DPH 5 % Celkem	15.100,- 755,-	518 343	321 321
5.	VÚD	Převzetí výrobní linky do evidence	895.776,-	022	042
6.	VPD	Nákup softwaru DPH 5 % Celkem	70.000,- 1.400,-	041 343	211 211
7.	VÚD	Zařazení softwaru do evidence	70.000,-	013	041
8.	FAV	Za prodaný počítač DPH 19 % Celkem	20.000,-	311 311	641 343
9.	VÚD	Vyřazení počítače z evidence - zůstatkové ceně - vstupní cena	25.000,- 50.500,-	541 082	082 022
10.	VÚD	Vyřazení budovy z evidence v důsledku požáru – zůstatková cena - vstupní cena	367.900,- 1.824.000,-	549 081	081 021
11.	VÚD	Pojišťovna oznámila náhradu škody	320.000,-	378	648

Zaúčtujte následující účetní případy:

Č.	Doklad	Text	Kč	Má dátí	Dal
1.	FAD	Dodavatelská faktura za výrobní linku	260.000	042	321
2.	FAD	Dodavatelská faktura za přepravu výrobní linky	40.000	042	321
3.	VPD	Pojištění přepravy – placeno hotově	5.000	042	211
4.	FAD	Dodavatelská faktura za montáž linky	32.000	042	321
5.	VÚD	Převedení linky do užívání	337.000	022	042
6.	FAV	Vystavená faktura odběrateli za prodej pily	27.000	311	641
7.	VÚD	Vyřazení pily ve vstupní ceně	45.000	082	022
8.	VÚD	Vyřazení pily v ceně zůstatkové	30.000	541	082